

Biologisch en Fair Trade, tussen regels en vertrouwen

In biologische en fairtradekringen woedt er al een tijdje een discussie over wetgeving, controle en vertrouwen. De fairtradebeweging heeft een duidelijke filosofie, maar geen wetgeving en dat wordt stilaan een struikelblok. In de biosector is er volop controle, maar het verdwijnen van de oorspronkelijke filosofie baart zorgen. Hoe voorkom je dat regels de bovenhand krijgen op inhoud? IFOAM schuift de biologische basisprincipes opnieuw naar voor. Herman De Graeve van Abinda dringt aan op meer creativiteit bij Biogarantie.

door Dominique Joos, BIOvisie

Nu steeds meer 'eerlijke' labels de kop opsteken en de verwarring met Fair Trade voor de consument groeit, laait de discussie over een wetgeving voor de fairtradebeweging weer hoog op. Daarbij wordt de internationale en nationale wetgeving voor bio vaak als voorbeeld genomen. Nochtans is de biosector zelf niet zo overtuigd van het eigen systeem. "Ons wettelijk systeem is goed", zegt Herman De Graeve van Abinda, een West-Vlaamse producent van vleesvervangers. "Ik vind zelfs dat er nooit genoeg controles kunnen zijn. Maar we hebben geen filosofie meer. Het huidige controlesysteem laat ruimte voor bedrijven die absoluut niet verder kijken dan de regels. Ik had gehoopt dat Biogarantie een ecologische, ethische en gezonde meerwaarde zou communiceren naar de buitenwereld. Maar ten tijde van de bioboem na de dioxinecrisis zag ik heel wat dat de andere kant opging. Bio is bijvoorbeeld niet vanzelfsprekend goed voor de gezondheid."

Internationale basisprincipes

Eind september hield IFOAM haar 15de wereldcongres 'Shaping Sustainable Systems' in het Australische Adelaide. Daar werd de gezonde meerwaarde van bio benadrukt als één van de vier basisprincipes van bio wereldwijd. Ook internationaal leeft immers het gevoel dat bio steeds meer wegdrijft van de oorspronkelijke principes. Het 'principe van gezondheid' houdt in dat de gezondheid van bodem, plant, dier en mens in de biologische landbouw één en ondeelbaar zijn. Biologisch telen draagt bij aan deze gezondheid. Een tweede principe is het ecologische. Dat stelt dat biologische landbouw is gebaseerd op levende ecosystemen en kringlopen. Bioboeren werken met deze systemen en helpen ze in stand te houden. Volgens het 'principe van rechtvaardigheid' is biologische landbouw gebaseerd op relaties die rechtvaardigheid garande-

ren zowel ten aanzien van het leefmilieu als ten aanzien van alle levende wezens. Biologische landbouw streeft naar een kwalitatief leven voor iedereen. Een laatste principe is het zorgsprincipe. Biologische landbouw wil op verantwoorde wijze rekening houden met toekomstige generaties en het leefmilieu van morgen. Dit principe weergalmt vooral in de kritiek op ggo's.

Toppunt van duurzaamheid

IFOAM ijvert ervoor dat deze basisprincipes de grondslag vormen voor de geplande herziening van de Europese regelgeving. De organisatie benadrukt dat consumenten verwachten dat bio een geloofwaardig productiesysteem is dat met al die waarden rekening houdt. Tijdens het recente wereldcongres werden regeringen in een unaniem aangenomen verklaring door de meer dan duizend deelnemers uit 70 landen opgeroepen om de biologische landbouw te erkennen als pionier in duurzaamheid. Concreet betekent dit dat de sociale en milieukosten, die gekoppeld zijn aan voedselproductie, verrekend moeten worden en dat biologische boeren en tuinders betaald moeten worden voor hun ecologische diensten.

Heel wat landbouwsystemen claimen duurzaam te zijn maar ze bieden alleen deeloplossingen. Toch zwaaien ze met een kwaliteitslabel dat nauwelijks gecontroleerd wordt en waar de consument amper vragen bij heeft. Terwijl de eisen voor bio steeds strenger worden. "Logisch," vindt De Graeve, "Het biolabel poneert ook veel meer dan een label als Meritus. Het is alleen jammer dat wie bezig is met gezonde producten daarvoor moet betalen."

Solidariteitsfonds

Bovendien kunnen heel wat ideologische initiatieven niet biologisch gecertificeerd worden omdat het controlesysteem niet is aangepast aan kleinschalige projecten. Het hoeft dan niet eens over kleine boeren in het Zuiden

te gaan, weet Herman De Graeve.

"Thuis zijn mijn vrouw en ik met een bed&breakfast begonnen. Alles is bio en ik heb Blik om een erkenning gevraagd. Dat kan perfect, maar het kost jaarlijks wel 500 euro, erg veel dus voor een activiteit die je vooral uit overtuiging doet. Nochtans zou bio net aan kleine bedrijven kansen moeten bieden. Op dit vlak schiet Biogarantie in mijn ogen te kort. Biogarantie zou moeten nadenken over creatieve oplossingen voor die tarieven en meer kansen bieden aan bio-ondernemers met goede intenties."

"Controleorganisaties zelf zijn niet helemaal vrij om hun tarieven aan te passen, omdat die door de overheid zijn vastgelegd", vertelt Hilde Van Duffel van Integra. Biogarantie kan dat wel en zou bijvoorbeeld een solidariteitsfonds kunnen oprichten, waarbij de grotere bedrijven mee de kosten dragen voor de kleinere. Deels gebeurt dat nu al omdat grote verwerkers indirect al mee investeren in de sector. Overigens is Biogarantie wel bezig met een evaluatie van de eigen werking. Maar die evaluatie gaat volgens secretaris Hugo Baert vooral over de aansturing van de organisatie en niet over de inhoudelijke kwesties, die stilaan als prangend ervaren worden in de sector.

Herman De Graeve